A 183

Granskaren,

Södra Sveriges mest spridda tidning, utkommer hvarje lördag, men sändes redan föregående dag med posten samt utdelas i allmänhet i Malmö och Lund fredags eftermiddag. På alla postkontor i riket kan prenumereras med 1 kr. 50 öre för fjerdedels år, med tillägg af postarfvode.

Lösnummerpris 10 öre.

Redaktören af Granskaren träffas personligen tisdagar och onsdagar å tidningens byrå, Norregatan 4.

Lätt och vårdadt språk.

Gadd, men icke gift.

Granskaren

andr

illustrerad veckotidning för skämt och allvar.

Wälsorteradt lager af

Fick- & Wägg-ur, Urkedjor & Medaljonger

till ytterst billiga priser.
Fullständig garanti och förmånliga betalningsvilkor.
C. G. Sjöberg, Södergatan 17. **Malmö.**

Westergötlands
Väfnadshandel,
Malmö, Adelgatan 73
(midtför Hôtel Kramer),
Hvitvaru-affär.
Specialitet af
Linne-, Ylle- och Bomullsväfnader.
Tricotvaror för dame- barn- och herrekipering.

Nummer 10. | **Lördagen den 10 Mars 1888.** | **Lösnummerpris 10 öre.**

Malmö.

Bland rusthållare här i Skåne går ett rykte, hvilket, om det bekräftar sig, sannolikt föranleder liknande bondupprör som 1811; dock lära nutidens bönder icke som deras förfäder låta först fylla och sedan arrestera och spöa sig. Det säges att efter de förestående regementsmötenas slut skola beväringsynglingarne inöfvas på rusthållarnes hästar med begagnande jemväl af rusthållets persedlar. Dessa hästar kosta från 6 till 800 kronor i inköp, det är således sorgligt nog att de, som

Upprigtigt.

det ett fashigt spektakel och man vågar ej sparka ut hemfridstörarne, emedan man då riskerar att få storindrifvaren på halsen. Många handlande kunna ej föreställa sig annat än att denne hedersman och justeraren äro i komplott med hvarandra och dela rofvet. Säkerligen är så på många ställen förhållandet, man vet huru uppfinningsrika vissa embetsmän äro när det gäller att sko sig på den stora allmänhetens bekostnad. Blott Malmö gör naturligtvis i detta afseende ett hedrande undantag.

* * *

I Göra veckan afhände sig förr

hållets persedlar. Dessa hästar kosta från 6 till 800 kronor i inköp, det är således sorgligt nog att de, som i mötets början alltid äro i bästa oderstånd, vid dess slut alltid hafva en iögonenfallande likhet med vindthundar, men ännu värre blir det om de sedan skola ridas af ynglingar, af hvilka ganska många kanske aldrig förr varit på en hästrygg. Man föreställe sig en sotare, en repslagare, en skräddare, en bodbetjent, en fabriksarbetare till häst och dertill på en eldig sådan. Det blir just en skön syn och huru många bli ej gräsryttare? Äfven om ynglingarne ej bryta hals, armar eller ben af sig, så är temligen säkert att många hästar komma att lida skada och detta icke blott under ridöfningarna, utan kanske ännu mera af bristande skötsel, ty hvad förstå sig väl gesäller och andra stadsbopojkar på att rykta och vårda hästar. Det är derföre icke underligt att ryktet väckt oro bland rusthållarne. I dessa svåra tider är det förenadt med känbara kostnader att skaffa en ny nummerhäst och det kan väl antagas som gifvet att de flesta sådana hästar återkomma från beväringsmötet som invalider och icke oftare kunna göra krigstjenst. Skulle ryktet bekräfta sig, så lägges härigenom grund till ett missnöje, hvars följder äro oberäkneliga, och det blir allt vida svårare för höga vederbörande att få bugt med den talrika, besutna, till stor del förmögna rusthållareklassen än med de värn- och vapenlösa arbetarne. På dessa senare kan man, såsom vi sett här i Malmö, täppa munnen till med några kraftiga svordomar och ett halft tjog poliskonstaplar, men odalmännen äro ej så lätta att handskas med om de tro sig vara förorättade af den regering, hvilken de anse vara tillsatt för att värna deras intressen. Bonden är af naturen mycket tålmodig, men lägger man för stort ok på hans axlar, så kastar han det af sig.

— Du har god smak, käre svärson, säg mig hvad drägt jag bör välja?
— Resdrägt.

mången gång i sin harm trampande under fötter sin förtryckare. Må derföre höga vederbörande taga sig i akt för att drifva honom till det yttersta.

Vill man nödvändigt öfva beväringsynglingarne i ridning, så vore nog rättast skaffa gamla stadiga kampar, hvilka icke äro farliga hvarken för sig sjelfva, för ryttarne eller för rusthållarnes kassor.

* * *

Det tyckes verkligen ej sällan som om den välvisa öfverheten tror sig vara af gud tillsatt för att krama skatter och böter ur de arma undersåtarne. Ett sådant der försök att gripa ned i sträfsamma borgares fickor är den nya justeringsstadga, i hvilken föreskrifves att vågar, vigter och mått, som begagnas i handel, skola årligen omjusteras. Härigenom är en ej obetydlig ny afgift af omkring 20 kronor lagd på hvarje handlande, för att ej tala om de många böter, som blifva en naturlig följd af en dylik oefterrättlig förordning. Nya skatter och afgifter och många böter, se der de styrandes ideal. Om en köpman väger med samma vigter och samma våg i tio år både natt och dag, så uppgår vid någorlunda försigtigt begagnande slitningen knappast till en tiondedels ort, hvilket är så litet, att det vid köp till och med af små qvantiteter specerier eller lifsmedel ej har ringaste betydelse. Helt annat är det med apotekarevigter, der stundom ytterst små qvantiteter afvägas, men här ligger det i apotekarnes eget intresse att hafva sina vigter så noggranna som möjligt och härtill behöfver han ej genom lag åläggas. Vederbörande justerare borde hvarje år öfvertyga sig om att vågar, vigter och mått äro i godt stånd, men en omjustering hvart femte år är fullt tillräcklig, hvaremot det är alldeles onödigt att hvarje år kasta ut penningar, synnerligen som de fleste handlande redan förut äro så hårdt betungade med skatter, att de flesta ha svårt för att reda sig.

De enda, som hafva gagn af den nya förordningen, äro herrar justerare. Om en sådan är i behof af några hundra kronor sänder han ett par polisbetjenter ut för att se efter om mått, mål och vigter äro justerade för året. Dessa ordningens upprätthållare gå från hus till hus och snoka omkring som om de sökte tjufgods. Finna de så en vigt, som ej är omjusterad i behörig tid, så blir

Malmö gör naturligtvis i detta afseende ett hedrande undantag.

* * *

I förra veckan afgående, elg förre lanjunkaren baron Liewen hårstädes lifvet i förtviflan öfver att en smärtsam sjukdom af läkare förklarats obotlig. Han var 73 år gammal och skulle således ändå enligt naturens ordning snart måst skatta åt förgängelsen. Han tros efterlemna en förmögenhet mellan 15- à 20,000 kronor. Den nu aflidne var brorson till den rike baronen procentaren och godsegaren krigsrådet Liewen i Eskilstorp. När denne på tretioårsdagen afled hade Anton von Liewen, så hette sjelfmördaren, ämnat bli officer, men den rike mannen testamenterade hela sin förmögenhet, omkring aderton tunnor guld, åt sin oäkta son och brodern fick blott — ettdundratemtio kronor. Han tog då i förtvifflan värfning som simpel karl på kronprinsens husarregemente, tjenstgjorde först i Engelholm sedan här i staden, befordrades till underofficer och visade sig som sådan särdeles punktlig som expeditionskarl och på rustkammaren rådde den mönstervärdaste ordning.

Liewen var stark hazardspelare, dock fullt ärlig sådan. Att han nästan alltid spelade med vinst kom sig af en utomordentlig kallblodighet. Han var alltid försedd med tre kassor, den ena en vanlig portmonnä, den andra en snäcklikknande dylik af silfver; den tredje förvarades i en plånbok, som hade sin plats i en ficka på innersidan af den röda västen med blanka uniformsknappar. Spelade han med otur, så hände det att både den första och den andra kassan ströko med, deremot behöfde han sällan göra djupa grepp i den tredje. Som bevis på hans kallblodighet kunna vi anföra nedanstående fullt sanningsenliga tilldragelse: Liewen satt en dag på ett värdshus i Gröne- och Kattsundsgatorna, samma ställe, hvar-

est ännu är värdshus, och intog sin lilla todde. Under det han njöt deraf kom en af den tidens storbönder, hemmansegaren Bror Olsson i vestra Skräflinge, in och berättade att han till firman Frick & Möller försålt fyra vagnslaster råg och derför fått 20 kronor pr tunna, således sammanlagdt omkring 4 à 500 kronor. Efter en stunds prat om ett och annat vid en flaska portvin, på hvilken bonden bjöd, kom man öfverens om att taga en liten kille, hvaraf resultatet blef att Per Olsson, som förklarat sig ej vilja spela under en riksdaler banco pr pinne, efter ett par timmars förlopp var pank. Han föreslog då att spela på kredit, men härpå ville Liewen ej inlåta sig, förklarande det vara hans princip att aldrig spela utan med penningarna på bordet. Bror Olsson ville då låna pengar, men baronen hade också till princip att vid spelbordet aldrig låna bort pengar. Bonden förklarade då att fanjunkaren åtminstone fick betala portvinet, men icke ens härpå ville den lyckligo spelaren inlåta sig. När skräflingeboen lemnade staden egde han således ej ett öre och var derjemte skyldig för portvinet.

* * *

Bland här bosatte danskar, hvilka illa behandla sina svenska underhafvande, vilja vi fästa polisens synnerliga uppmärksamhet vid manufakturhandlare B. A. Nielsen, som har butik såväl i sjelfva staden som å östra förstadsgatan. Under den stränga köld, som en längre tid varit rådande, ha dörrarne till butiken å öster värn stått öppna, så att de arma damer, som förestå försäljningen, varit halfstelnade af köld och deras af frost svälda händer med stora sårnader företett den ohyggligaste syn. Från sjelf går visserligen också i butiken, men dels är hon naturligtvis varmare påklädd än de unga flickorna, dels kan hon ju när hon behagar [illegible]

[illegible] Men den danske köpmannen vill uppfostra å ort som vederbör, der-[illegible]

dock att justeraren rätt snart återställer härför uppburne penningarne, på det att han ej i likhet med kaptonen Lagerberg må blifva anklagad för "oförstånd" vid utöfvandet af sitt embete.

Många minuthandlare i Malmö.

* * *

Ljungby köping i mars 1888.

I anledning af den för någon tid sedan i Granskaren förekommande korrespondens härifrån beder en insändare få upplysa. Det var *första* gången sparbankens festsal var upplåten till dansnöje och af de deri deltagande var endast ett försvinnande antal goodtemplare, således var det icke *vattnet*, som gick de dansande i benen. På balen fanns mig veterligen icke mera än en berusad person och denna var sorgligt nog en qvinna, till hvars yrke det hör att "skänka i" och som troligen redan innan balens början i skymningen tömt en bägare för fosterlandet. Hvad stationschefen och polismagtens representant på platsen beträffar, så äro dessa båda herrar i sitt uppträdande gentlemen, hvilket nog alla, som med dem haft beröring, erkänna. Slutligen ett välment råd till den förre insändaren: "När hvar och en sin kyssa sköter, så går allt väl ehvad oss möter!"

Goodtemplare.

Lund.

Vi bedja denna tidnings vida läsekrets om ursäkt derför att vi ännu en gång vidröra ett ofta omdryftadt ämne, nemligen lektor Zanders uppförande vid Lunds elementarläroverk. Men ett missförhållande rättas ingalunda af sig sjelf, isynnerhet om dess upphofsman "trots alla tidningsartiklar i verlden" icke ändrar taktik.

Medborgaren Zander tycks, ehuru en statens embetsman, icke känna till den lag, som särskildt berör hans ansvarsfulla kall. Och eftersom det är att förmoda, att han icke har i sin ego ett exemplar af "Stadgar för rikets allmänna läroverk, den 1 November 1878", så torde det tillåtas oss att derur citera några paragrafer, som herr Carl Magnus Zander särskildt bör taga ad notandum, för att nu begagna det fordomtima tungomål, som mannen i fråga synes hafva för afsigt att [illegible]

[illegible] sällighet, ifit och lydaktighet, i kunskaper och färdigheter och besinne dervid alltid, att till det mål, som han vid

icke mindre än 20 proc., och skälet härtill synes ligga nära till hands.

I § 116, 1, heter det: — "Det vare i främsta rummet lärarens bemödande att — — *öfva dem (lärjungarne) till sjelfverksamhet* samt sålunda gifva deras insigter klarhet, säkerhet och mognad". Men *rikets* lag tycks vara en och *Zanders* en annan, ty han brukar slå ned lärjungarnes sträfvan till sjelfverksamhet genom att på ett, dess bättre sällspordt, hänsynslöst sätt bedöma deras skriftliga hemarbeten. Naturligt är, att lärjungarne vid dessa oöfvervinneliga motigheter förlora liten till sig sjelfve och frestas till allehanda slags lurpasseri. Såsom undervisare är karlen för öfrigt komplett oduglig. Hans sannolikt något förvirrade begrepp tillåta honom ej att göra en tillräcklig förklaring öfver de lättutreddaste ämnen. — Men vi vilja ej mer trötta läsaren med skollagen.

En och annan har på senare tiden framkastat det djerfva påståendet, att herr Carl Magnus Zander icke är klok, och af följande bevisliga excerpter ur hans lärareverksamhet tyckes framgå, att sanningen icke ridits alltför nära.

Föregående termin hade i öfre sjunde klassen i början af en lektorns timme slutits till en fönsterlucka för att hindra drag genom det öppna fönstret. Den misstänksamme Zander såg häri en afsigt att göra det trånga klassrummet mörkt, så att han ej skulle kunna iakttaga klassen och befalde efter åtskilliga evolutioner, som hvarje student inom skånska nationen är alltför väl bekant med, att "efterrsom klassen verrkligen åstundarr mörrkerr, så skola (ta' mej tonusan) alla fönsterluckorrna stängas." Ordningsmannen, till hvilken denna order närmast var rigtad, trodde naturligtvis, att herr lektorn behagade skämta, men en rytning numro 2 kom honom ögonblickligen att verkställa befallningen. — "Nu skall ni få se hurr det käns att läsa i mörrkerr", triumferade lektorn och tillropade en individ "att fortsätta i Vergilius", ehuru i klassen rådde det ogenomträngligaste mörker. Eheu! Under öfver alla under! Ynglingen uppläser med fast stämma och öfversätter några bitar ur lexan under klassens med möda undertryckta jubel. Han kunde nemligen tillfälligtvis just de der versarne. Den snopne lektorn trafvade som en vansinnig omkring i rummet och mörkret och törnade öfverända här och der bland bänkarne. — "Derr serr ni", ropade han svettig efter en stunds förlopp, "hurr godt det ärr att läsa [illegible] hos lektorn för rättande af ett privat hemtema att af Cavellins pappbundna lexikon i ansigtet, så att han flere månader efter hade spår af detta kärlekfulla [illegible]

skydde läseri och hyckleri, så hade konsul Ohlsson alltid i honom en svär motståndare. Han uppträdde också ofta mot redaktör Borg, hvarföre denne "senator" ej hade ett ord att säga om den döde, under det stadens andra tidningar lade hvar sin minneskrans på hans graf.

Många kommunala frågor afhandlades på det lilla kontoret vid torget och när något af vigt var i görningen samlades många af herrar stadsfullmägtige för att höra Magnussons åsigt. Till och med ordföranden förste hofstallmästare Tonérhjelm lät ofta sitt spann stanna derutanför och gick in för att helsa på.

När M. låg på sitt yttersta uttalade han som sin önskan att boktryckare Jönsson skulle blifva hans efterträdare inom stadsfullmägtige, men som dennes kandidatur bekämpas af det mägtiga läsarepartiet, så kan den troligen ej genomdrifvas, ehuru alla de, som ifra för sparsamhet med stadens medel, önska hr Jönsson vald.

Byggnadsspekulanten har naturligtvis lidit afbräck af den starka och ihållande kölden, dock är det icke länge sedan tvenne så kallade byggherrar fingo af sin förläggare hvardera några hundra kronor till arbetslöner, men de båda herrarne begagnade kontanterna till respengar och arbetarne fingo långa näsor. Tidningarne innehålla stående annonser om utmätta nya hus; timmerleverantörer, målare, smeder m. fl. äro i sanning att beklaga.

Ett par byggnadsföretag torde förtjena att närmare omtalas. Mekaniska verkstaden flyttades som bekant från sin gamla plats och här blef en hel mängd byggnadstomter. Flera af dessa såldes till solida män, som kunde bebygga dem, men några återstodo. Nu slog konsul Ohlsson in på affären. Bleckslagare L., gift med konsulns fosterdotter, var rätte mannen att bli byggherre. Tomten köptes och intecknades naturligtvis. Ett palats höjde sig. Bleckslagaren hade oinskränkt kredit, han var ju på sätt och vis den rike Ohlssons svärson. Timmerleverantörer, målare med flera stodo på tå och tackade för att få lemna på kredit. Men en vacker dag ville målaren hafva sin lqvid för sin betydliga fordran och då slog byggherrn vantarne i bordet med en balans af 30,000 kronor. Palatset är intecknadt öfver skorstenen. Hvem är den rätte inteckningshafvaren? Det är lätt att gissa.

[illegible] ej som en sådan spela denson spel, då han nog blifvit helpt. Han [illegible]

varit halfstelnade af köld och deras af frost svälda händer med stora sårnader företett den ohyggligaste syn. Fru sjelf går visserligen också i butiken, men dels är hon naturligtvis varmare påklädd än de unga flickorna, dels kan hon ju när hon behagar hemta värme i de täre Pumpen, hvaremot de äro nödsakade till att hela dagen uppehålla sig i den öppna iskalla boden. Detta är ett menniskoplågeri, hvilket vi anse polisen böra beifra. Men den danske köpmannen står väl anskrifven å ort som vederbör, derföre kan han plåga de arma svenska flickorna häst han behagar. Ett annat bevis på huru han omhuldas af ordningsmagten är att han ogenerادt har sina bodar öppna om söndagarna, den å öster äfven under gudstjensten. Han tyckes med ett ord hafva föresatt sig att införa danska seder här och trampa gällande lagar under fötter, och myndigheterna äro nog flata att låta honom husera. Tro de att danska polisen skulle tillåta en svensk i Köpenhamn bedrifva samma ofog och misshandla landets barn, som af nöd tvingas till att taga tjenst hos en dylik plågoande? Men se der gäller icke smörja så högt som här.

* * *

Det klagas fortfarande här i staden mycket öfver att en del unga slagteribiträden stryka omkring i husen, mest i afsides qvarter, och vilja tvinga matmödrarne att köpa mer och mindre skämdt kött. Sjelfva slagtaremästarne se med missnöje det intrång, som på detta sätt göres i deras näring.

Från allmänheten.

Undertecknade få härmed anhålla att genom eder ärade tidning få framföra vår tacksamhet till de herrar köpmän i Malmö, som i annons i Skånska Aftonbladet för i fredags med stöd af § 52 i kongl. förordningen om maätt och vigt af den 9 oktober 1885 upplyst oss om att vi under detta år äro befriade från de oskäligt dryga utgifterna för justering af våra vigter. — Hvad vi dock måste beklaga är att justeraren, stadsingenjören J. Åberg härstädes, redan, biträdd af sin vän och bror stadsfiskalen, tvingat flera mindre bemedlade handlande i Malmö att låta sina vigter justeras för i år. Vi hoppas

rikets allmänna läroverk, den 1 November 1878", så torde det tillåtas oss att derur citera några paragrafer, som herr Carl Magnus Zander särskildt bör taga ad notandum, för att nu begagna det fordomtima tungomål, som mannen i fråga synes hafva för afsigt att [illegible] "läraren", § 114 [illegible] "Läraren erinre sig städse, att han vid utöfningen af sitt ansvarsfulla kall i förhållande till lärjungen företräder fadrens ställe. Sorgfälligt befordre han lärjungens förkofran i *gudsfruktan* *), sedlighet, flit och lydaktighet, i kunskaper och färdigheter och besinne dervid alltid, att till det mål, som han vid lärjungens ledning bör hafva i sigte, för han dem säkrast genom sitt *eget föredöme*."

Vi våga påstå det, att skulle Zander användas såsom föredöme och detta föredöme på alla hans lärjungar troget kopierades, så skulle vårt land snart öfversvämmas af en generation skurkar, utgående från Lunds och statens läroverk. Kristendomen är i och för sig ingenting att hålla på, men svordomar och dylika utgjutelser äro i alla fall bevis på stor, originel råhet, och det är med sådana lektorn "sorgfälligt sörjer för sina lärjungars förkofran i gudsfruktan". Han föregår i flit med godt exempel, genom att (som under förra årets höstermin skedde) använda en enstaka eller tvenne på hvarandra omedelbart följande timmar till att kringtvåla antingen någon syndare, som nu en gång för alla är misshaglig, eller för klassen, suum cuique, hålla föreläsning öfver någon småsak, som händelsevis fallit honom in. Och detta torde vara temligen betänkliga tjenstefel, isynnerhet som ofvanstående paragraf just är grundprincipen för allt framgångsrikt undervisningsväsen.

Vidare i § 115 säges: "I sin uppfostrande verksamhet låte sig läraren alltid ledas af — — — *saktmod och kärlek* till den ungdom, som är honom anförtrodd. *Mildt* men allvarligt rätte han lärjungens förseelser". Emellertid har lektor Zander lemnat sådana saktmods- och kärleksprof "i sin uppfostrande verksamhet", att vi ännu en gång nödgas upprepa, hvad som förut sagts, nemligen att allmänheten må akta sig för att sända sina söner till Lunds genom Zander vanryktade läroverk. "Mildt men allvarligt" slår Zander med beundransvärd kraft i sin katéder. "Mildt men allvarligt" lyfter han denna möbel i rymden och sätter den ned ännu mildare och allvarligare. — Mången finnes, som tillskrifver Zanders ökända uppförande det ledsamma förhållandet, att lärjungeantalet vid läroverket på några års tid minskat med

*) Kursiveradt af brefskrifvaren.

snopne lektorn trafvade som en vansinnig omkring i rummet och mörkret och törnade öfverända här och der bland bänkarne. — "Derr sorr ni", ropade han svettig efter en stunds förlopp, "hurr godt det ärr att läsa [illegible] den gången.

"Mildt men allvarligt" erhöll förra terminen en yngling i samma klass vid ett besök hos lektorn för rättande af ett privat hemtema ett af Cavallins pappbundna lexikon i ansigtet, så att han flere månader efter hade spår af detta kärleksfulla bemötande. Ynglingen begärde nemligen i höflig och foglig ton förklaring öfver en rättelse, som han ej förstod, men "hurr" lektorn fattade saken, vete Herran.

Följande trefliga samtal har denna termin utspunnit sig mellan herr lektorn och nedre sjunde klassens ena afdelning:

— "Harr ni fått bud, att ni harr fått lof för mig på morgonen?"

— "Nej!!"

— "Ja, jag harr ju förr resten inte skickat något!"

Med förkärlek använder han den temligen direkta frågan: "Är du galen?" gent emot sina lärjungar. — Undras om den ej med större skäl skulle kunna användas mot honom sjelf?

Slutligen ännu en ordagrann, färsk och präktig tirad: "Blodet kokar i mina ådror, då lögnerna slungas mig midt i ansigtet. Ahähähähhh!! Det tillhörr brackorr, men du skall ju uppfostras till en bildad man!"

Som synes, äro symptomerna ganska oroväckande, men så har ju också riksdagen anslagit ytterligare 300,000 kronor till utvidgande af Lunds asyl för vanvettige.

Implokabilis.

Helsingborg.

Här stundar ett stadsfullmäktigval efter aflidne hökerihandlanden Magnusson. Denne kom hit som en fattig pojke från Halland och fick plats som bodgosse hos hökare Anders Pettersson, som mycket anlitades i kommunala angelägenheter och en gång höll på att bli riksdagsman. Magnusson gick här i god skola, studerade flitigt lagen, synnerligen allt, som rörde det kommunala lifvet, och vann härigenom en viss säkerhet att uttrycka sig. Sedan han blifvit sin egen och invalts i stadens råd ifrade han för sparsamhet med kommunens medel och förde alltid de fattiges talan. Emedan han af-

herrn vantarne i bordet med en balans af 30,000 kronor. Palatset är intecknadt öfver skorstenen. Hvem är den *verklige* inteckningshafvaren? Det är lätt att gissa.

En tomt midt emot lektorn [illegible] målare O., här skulle "blive noget af". Ett stort plank sattes som vanligt ut midt på gatan, grund gräfdes och lades och en våning murades, men så var det stopp. Olyckligtvis var målaren ingen läsare, kunde derföre ej som en sådan spela dubbelt spel, då han nog blifvit hjelpt. Han försvann och nu letar polisen med ljus och lykta efter honom; gatan kan ju ej längre vara afstängd för trafiken. Konsul Ohlsson skrattar i skägget, han vet nog hvem, som rår om det. Målaren har emellertid här lagt ned allt hvad han egde. "Sådana saker höra icke till läseriet!" sade konsul Hansson när man förebrådde honom att han tog för hög procent och pekade på ett öfver kontorsdörrn anbragt bibelspråk. Detsamma tänkte konsul Ohlsson antagligen när han dagarne före svälttullarnes trädande i kraft fick in så mycken spanmål, att han förtjente en hel förmögenhet. Men se allt, som göres i Jesu Kristi namn, är bra gjordt, blott man förtjenar pengar, och den fattige nazarenern, som intet hade att hvila sitt hufvud emot, har skaffat den helige konsuln en stor herrgård.

* * *

Stadsexekutorn har i år haft en ovanligt sträng tjenstgöring, dubbelt svår för en man med hjerta för den fattiges nöd och ett sådant hjerta har stadsexekutor Nyborg. Deremot kan man ej säga detsamma om den honom biträdande polis Nilsson, hvilken med svordomar och råa uttryck gör pinan ännu värre för de arme, hvilkas egodelar skola utpantas. För någon tid sedan kom han in till en arbetares familj för att göra utmätning för skatten. Hustrun var ensam hemma med fem små, nästan nakna barn. Hon gret.

— Lipa inte! — röt den hjertlöse.

I detsamma hemkom mannen. Vid åsynen af husen visste han strax hvarom fråga var och bad ödmjukt om några dagars anstånd.

— Tror ni er då kunna betala?

— Ja, det tror jag.

— Hvad gifver er anledning till att tro detta? — frågade plågoanden.

— Jo, konsul Pehrsson lofvade på mötet på hotell Mollberg att vår daglön skulle bli höjd så snart spanmålstullarne gått igenom. Nu ha de gått igenom, således kunna vi också vänta större inkomster.

Vi veta nu på hvad sätt protektionisterna infriat detta klart och tydligt afgifna löfte. De hafva *nedsatt* daglönerna. De lurade arbetarne bli således på dubbelt sätt plundrade.

* * *

(Insändt.)

Vid härvarande hamn har i många år existerat en human och praktisk stufvare vid namn Per Dahlin, som åtagit sig att ombesörja lastning och lossning af större och mindre ång- och segelfartyg, detta städse till så väl kaptenernes som arbetarnes belåtenhet. Han har emellertid nu kommit i ogunst hos herrar skeppsmäklare, hvilka söka stoppa halfva förtjensten i sina rymliga fickor. De låta leda lossnings- och stufningsarbetena af män, hvilka på alla sätt plåga arbetarne och trycka ned daglönen till en verklig slaflön. Detta är så mycket mera kännbart nu sedan svälttullarne ökat brödpriset och vi således snarare behöfde högre än lägre arbetslön.

Hvad hjelper väl vår klagan? Vi betala visserligen skatt både till kronan och kommunen, men för öfrigt ha vi få eller inga medborgerliga rättigheter och herrar skeppsmäklare och andra höga herrar rynka med förakt på näsan när de se oss smutsiga af kolstubb vandra genom stadens gator. Men är väl vårt arbete af den beskaffenhet att vi kunna putsa och pomadera oss? Och ha vi väl råd dertill? Våra arbetslöner äro så nedsatta, att vi knappast kunna lefva för dagen; äro vi en dag utan arbete, så borde vi med familjer egentligen svälta och detta öde träffar stundom mer än en af oss.

Månne ej vederbörande myndigheter borde blanda sig i stufvarefrågan och söka att till lön för vårt slit och släp tillförsäkra oss en menskliг tillvaro? Kan det väl vara rätt af herrar mäklares tjensteandar att nedtrycka priserna så att vi svälta under det de taga trefjerdedelar af vår daglön? Detta utsugningssystem har gått så långt, att mäklarn kan förtjena öfver 300 kronor på en ångbåtslast, som lossas på fem dagar, under det vi arbetare knappt förtjena det torra brödet. Vår gamle stufvare kan ej få en syl i vädret, ty han får icke tala med sjökaptenskorna förr än tullvisitationen försiggått och då hafva märendels mäklarne redan uppgjort ett dryg ackord om lossningen.

Detta är en sak, som herrar kaptener borde beakta, ty de kunde säkerligen få arbetet vida billigare utfördt om de personsnarare tvärtom, men han är en så stolt herre, att han åt samtlige godsets underhafvande knappast känner mer än inspektoren och ladufogden och möjligen någon af bokhållrarne. Inspektoren är en gammal hedersman, som aldrig plågat bönder, men bokhållrarne tro sig ställa väl för både principalen och sig sjelfva om de förmå baronen att vara sträng mot sina arrendatorer. Baronen har ännu den gamla vanan att låta bönderna stå vid dörren när de begärt audiens hos honom och han får alltid fråga betjenten om de besökandes namn. Under de senaste åren ha flera af arrendatorne haft svårt för att betala arrendet, men baronen har i allmänhet visat sig öfverseende. En man vid namn Nils Jönsson, som hade ett arrendehemman i Strö och förut haft ett annat sådant i samma by och derpå lagt ned stora kostnader, kunde i fjol icke utgöra sitt arrende och blef derföre utan barmhertighet drifven från hemmanet, utan att få ringaste ersättning för sina utlagde omkring 8,000 kronor. Vid flera liknande tillfällen har arrendator, som ej kunnat göra rätt för sig, fått afstå arrendet åt annan person, som derför betalt afträde. Kan sådant också vara rätt och billigt?

Till herrar riksdagsmäns behjertande hemställes om ej arrendator, som bevisligen nedlagt stora kostnader på den arrenderade jordens förbättring, bör ega rätt till ersättning härför om han af en eller annan anledning måste lemna hemmanet.

Svälttullarne börja utöfva sin af alla dess motståndare förespådda verkan. Brödet har stigit i pris i Stockholm, liksom väl öfverallt i hela Sverige, och nu bedja de stockholmska arbetarne med allt skäl att få löneförhöjning. Det är klart att när brödet är dyrt, så behöfver arbetaren större inkomster än under den billiga tiden för att

stockholmarnes behjertande om svälttullarne skulle göra dem rebellska. De sluppo då ldäda blodig skjorta på barrikaderne och de kunde lugna sina samveten med att den kungliga familjen så länge den regerat sörjt så väl för sig, att ingen nöd kommer att gå åt den, om den så skulle flytta till ett land, der brödet genom svälttullar gjorts dubbelt så dyrt som i vårt utsugade Sverige. Ministergubbarne och de tjugotvå olycksfoglarna borde som menageridjur sättas i burar; bäst vore att öfverlåta dem åt Barnum, som kunde taga dem med sig på sin tillämnade resa kring jorden med Great Eastern och säkerligen skulle betala bra för att få sådana raniteter att förevisa. Besynnerligt att den store humbugsmakaren ännu icke funnit på att skaffa sig en afsatt kung eller en prins, som skulle suttit på tukthuset, om ej hans höga rang skyddat honom, såsom till exempel den af mig förut omtalade bourbonske industririddaren.

Jag skulle önska att en hederlig karl hviskade konung Oskar i örat att han helt säkert gör klokast uti att stanna qvar hemma i Stockholm tills den af svälttullarne förorsakade krisen gått öfver. Han har ännu qvar en smula af den popularitet hans raska beslut att upplösa den förra riksdagen förskaffade honom, ännu hoppas man att han skall taga ett lika kraftfullt steg, då är allt bra igen och svenska folket skall bära honom på händerna. Men är han borta, så vet ingen huru det går. Till försvar af herrar Bildt och Bergström lytter visserligen ingen menniska ett finger, lika litet för någon af de andra ministrarne, och jag undrar just om det i Sveriges rike finnes en enda menniska, som vill lägga två strån i kors för lyckan att blifva Gustaf den femtes undersåte. Mot konung Oskar skall ingen hand lyftas, det är utom allt tvifvel, dertill åtnjuter han allt för stor aktning som menniska, som skald, och som lärd, äfven om man sedan några veckor tillbaka börjar tycka att det är ett underligt sätt, hvarpå han söker befordra "brödrafolkens väl", men de yngre medlemmarne af den kungliga familjen hafva ännu icke kunnat göra sig afhällne af svenska folket, äfven om det måste medgifvas att att de äro hygglig ungdom allesamman. Men det finnes många andra hyggliga ungdomar än i konungaborgen och lite hvar ha vi väl en gång räknat oss bland sådana.

Tänk om vi en vacker dag få republik i

upptäcka att ganska många furstar icke äro sina föregifne pappors söner. Qvinnan är svag antingen en krona pryder hennes hufvud eller hon bor i en torparkoja och prinsessorna ha så mycket mindre anledning till att vara bättre än borgaredöttrar som de endast ytterst sällan få följa sitt hjertas val. Man tänke blott på de historier, som på sin tid voro i omlopp om alla de tre danska prinsessorna.

Prins Oskar och Ebba Munck fira sitt bröllop i dessa dagar. Mången har förvånat sig öfver att denna ceremoni ej egt rum i Stockholm, hvarest båda hade sin bostad. Det säges att detta är kronprinsessans skuld. Man vet att hon plötsligen blef så sjuk, att hon ej kunde bevista förlofningen och man befarade att det skulle gå på samma sätt bröllopsdagen. Man känner af gammalt att fruntimren få ondt ett eller annorstädes i kroppen så snart de ej vilja vara friska. Och kronprinsessan liknar i det afseendet alla andra qvinnor. Naturligtvis har det retat henne, kejsar Wilhelms dotterdotter, att af svenska tidningar erfara att det är iögonenfallande släktlycke mellan henne och den blifvande svägerskan samt att detta låter mycket enkelt förklara sig deraf att fröken Ebbas farfarsfar var far till Gustaf den fjerde Adolf, från hvars dotter kronprinsessan härstammar. Hon bör dock icke taga sig denna lilla fläck på hennes stamträd allt för nära, det fans i förra århundradet intet enda europeiskt furstehus, i hvilket icke dylika skandaler tinade och de fortsattes långt in i detta århundrade. Kurfurstinnan af Hannover, den nu regerande engelska konungafamiljens stammoder, var beryktad för sina många kärleksäfventyr, prinsessan Sofia Albertina i Sverige födde mulatttbarn till verlden, Fredrik den sjundes mor, prinsessan Charlotte, greps i sängaren Dujays armar och denne, som var en af sin tids på en gång vackraste och tilltagsnaste karlar, skröt med att han aldrig kurtiserade "simplare" qvinnor än prinsessor och helst höll sig till kejsarinnor och drottningar. Och huru många historier ha i vår tid varit i omlopp om danska drottningen — den tid hon bodde i Schleswig, ty i Danmark har aldrig någon fläck hvilat på hennes rykte — om hennes syster Augusta, som påstods vara allt annat än oskyldig flicka när den arme svenske baron Blixen-Finecke tvingades att låta skilja sig från sin älskvärda svenska gemål och gifta sig med den feta hevisska

och då hafva märendels mäklarne redan uppgjort ett drygt ackord om lossningen.

Detta är en sak, som herrar kaptener borde beakta, ty de kunde säkerligen få arbetet vida billigare utfördt om de personligen ansågo sig till kors Dublin. Men tillbetjeningen stannar om bord tills mäklaren lyckats vinna sitt mål, man skulle nästan tro att de handlade i komplott med hvarandra. Men vi blifva lidande härpå och derföre uppmana vi samtlige våra kamrater till att göra hvad i vår förmåga står för att få förhållandet ordnadt till det bättre, så att vår daglön åter måtte få en behöflig stigning. Detta blir nog fallet om vår gamle stufvare åter blir vår arbetsledare. Enighet skall föra oss till målet.

Flera hamnarbetare.

* * *

(Insändt).

Lådan är i allmänhet en fredlig del af Helsingborgs samhälle, men tyvärr gäller sällan någon regel utan undantag och så är förhållandet äfven här. Egarinnan af ett hus i Långvinkelsgatan har hyrt ut ett rum åt ett fruntimmer af det så kallade lätta gardet, och med två eller tre andra damer af samma nobla beskaffenhet och kavaljérer i motsvarande antal föra de ett vildt lif till stort mehn för grannarne, som önska ostörde hvila om natten, och om dagen till föga uppbyggelse för de barn, som här utanför hafva sin lekplats och derifrån ofta bli vittne till ohyggliga scener i detta lastens näste. En i närheten boende arbetarefamilj har mångfaldiga gånger haft obehag af herrar, som tagit miste om lokalen. Tvenne särskilda gånger hafva fönster inslagits, fridstörarne klättra öfver stängseln till den gård, der arbetaren har sin bostad, och en gång hotade en påstruken gynnare att skjuta när han uppmanades att aflägsna sig. Vi Lådboar äro icke vande vid dylika uppträden och taga oss derföre friheten hemställa till vederbörande myndighet om ej något kan göras för oskickets afhjelpande.

C. J.

Skånebref.

Trolleås i februari 1888.

Bland småtyranner är visserligen icke den sämste baronen och godsegaren N. Trolle, innehafvare af fideikommissegendomen Trolleås i Onsjö härad. Baronen är måhända icke i själ och hjerta någon elak människa, öfverallt i hela Sverige, och nu bedja de stockholmska arbetarne med allt skäl att få löneförhöjning. Det är klart att när brödet är dyrt, så behöfver arbetaren större inkomster än under den billiga tiden för att kunna lefva, ty det kan väl icke på allvar vara herrar lägstiltarés mening att den flitige arbetaren skall afknappa på den förut visst icke öfverflödiga näringen. Men om stadens utgifter ökas, så växa åter skatterna. Jag undrar just huru länge stockholmarne skola finna sig i det nuvarande oefterrättlighetstillståndet. Det är nu allt för kallt för att göra revolution, tjugo graders köld göra människan till en trogen undersåte, men, "fast natten i norden är lång, så blir det väl morgon en gång". Kungen är nu i Norge och försöker det omöjliga eller att försona den gamle spjufvern Sverdrup med det liberala partiet, hvars fana han svikit; kort efter hemkomsten derifrån skall konung Oskar tillträda en längre resa för att helsa på sin gode vän, den tjocke kusinen i Portugal, och med detsamma göra en tripp till Algier och andra halft barbariska delar af Nordafrika. Drottningen, prinsarne Karl, Oskar och Eugen befinna sig nästan alltid på resande fot, således blir det den qvicke kronprinsen, som en tid får styra land och rike på egen hand. Han skall nog veta att hålla styr på stockholmarne, om än hungern gör desse uppstudsiga, han har ju redan på fältmanövern här i Skåne ådagalagt de mest lysande fältherretalanger och skulle barrikader resa sig på hufvudstadens gator, så är han karl till att skjuta både dem och deras försvarare sönder och samman så att de bli finmalde som mjölet i kornjudarnes säckar — om han kan se dem, så att det ej går som på den stora manövern i Skåne att han stöter näsan mot fienden och sålunda kände den innan han såg den. Kanske griper reslusten honom också och då stode vårt arma land så alldeles utan regering som Grekland för några tiotal af år sedan när konung Otto företog sig en liten utflygt. De trogna undersåtarne hade emellertid under hans bortovaro kommit underfund med att han var öfverflödig, att de mycket väl kunde regera sig sjelfva och så sade de honom höfligt men bestämdt, när han kom hem igen till det land, hvilket han kallade sitt, såsom ju alla monarker göra, att det var bäst att han icke brydde sig om att landstiga, utan vände skutan om och styrde kurs till en annan marknad. Han var klok nog att icke bråka, reste sin kos och revolutionen var fullbordad utan att det flutit så mycket blod som när en simpel undersåtare näsa blöder. På det sättet borde alla omstörtningar ske, hvilket rekommenderas till allesamman. Men det finnes många andra hyggliga ungdomar än i konungaborgen och lite hvar ha vi väl en gång räknat oss bland sådana.

Tänk om vi en vacker dag få republik i Sverige! Derför ha vi då att tacka Ångkonsulen [illegible] Från Frankrike erfara vi att republiken också har sina företräden. Den beryktade Wilson, ordenskrämaren, har dömts till två års fängelse och fem års förlust af medborgligt förtroende. Detta churu han är den förre presidenten Grevys svärson, varit minister och ännu för kort tid sedan en inflytelserik man. Han stod således lika högt på rangstegen som en prins af blodet i ett monarkiskt land och om han varit det, så hade han visst icke fått krypa i kurran, men nu råkade Frankrike vara republik och i en sådan bestraflar man kanaljerna när de blitvit afslöjade. Der känner man icke till att ursäkta deras brott med att de handlat af "oförstånd", såsom man gör i Sverige när en vice häradshöfding dömer mot tydlig lag eller en fängelsedirektör bestjäl de fångar, som han är satt till att bevaka. Huru många ordensstjernor ha icke i Sverige sålts för kontanta penningar? Ser man ej ganska många illa beryktade män bära ett sådant utmärkelsetecken? Man kan vara viss på att de ej fått det för intet. Och huru många utnämningar bära ej vittne om att större eller mindre handtryckningar varit med i spelet? Har ej statsrådet Bergström förstått att få hela sin slägt anbragt i de mest fördelaktiga embetsställningar? Men icke kan det komma i fråga att bestrafla en sådan "slägtkärlek". Den anses tvärtom högst lofvärd. Man finner de flesta utnämningar "märkvärdiga", men detta är derföre att man ej känner de intriger, som föregått dem. Kände man dessa, så skulle man förvånas öfver huru små orsaker kunna hafva stora verkningar.

Genom prins Oskars giftermål blir det svenska konungahuset äfven beslägtadt med det kejserliga habsburgska huset i Österrike, äfven om denna slägtskap är af det slag, som icke officielt erkännes. Kejsar Frans Josef lärer nemligen vara son af prins af Vasa, Gustaf den fjerde Adolfs son, och således den gamle Munchs sonsonsson. Hofvet i Wien har liksom det i Stockholm sin skandalkrönika och det var en offentlig hemlighet att prinsen af Vasa var erkehertiginnan Sofias älskare. Denna erkehertiginna var den nuvarande kejsarens mor och således är han snarare en Munck än en habsburgare. Han är lika god karl för det, ty skulle man noga granska de furstliga slägtregistren, så hvem vet om man ej skulle [illegible] om hennes syster Augusta, som påstods vara allt annat än oskyldig flicka när den arme svenske baron Blixen-Finecke tvingades att låta skilja sig från sin älskvärde svenska gemål och gifta sig med den fula berömda prinsessan [illegible]

När jag läser på dessa [illegible] erinrar jag mig ovilkorligen en liten historia ur mitt vexlingsrika lif. Blixen-Finecke var några år äldre än jag, men vi hade händelsevis gjort bekantskap på en herrgård i södra Skåne, der jag var gäst i början af fyrtitalet. Bekantskapen förnyades i början af sextiotalet, då jag var bosatt i Köpenhamn och skref korrespondenser till en stockholmstidning. Baronen var ifrig politiker, vi voro ledamöter af samma politiska förening och kommo tillföljd deraf ofta i beröring med hvarandra. Han lemnade mig ej sällan värdefulla upplysningar, af hvilka jag i mina korrespondenter begagnade mig. En dag — han var då redan gift med prinsessan Augusta — träffades vi på ångfartyget, som gick mellan Köpenhamn och Helsingör. Hvad var naturligare än att vi språkade samman och till oss slöt sig en dansk bondriksdagsman, som var en af Blixen-Fineckes partivänner. Den frikostige magnaten bjöd på konjak och sodavatten, hvilket serverades oss uppe på däcket. Det var nemligen en solklar, stilla sommardag. En rödskäggig liten herre, som efter utseendet att döma var en tysk profryttare, vandrade fram och tillbaka på däcket, utan att någon fäste ringaste uppmärksamhet vid honom.

— Fredrik! — ropade plötsligen Blixen-Finecke, — vill du taga en konjak med?

— Tack, sjön suger! — svarade den tillfrågade godmodigt, kom bort till oss samt tog och tömde sitt lilla konjaksglas.

— Jag vet icke om herrarne äro bekanta med hvarandra? — frågade wohlthäter.

Nej, det voro vi icke.

— Doktor Damm, riksdagsman Nils Jensen, — presenterade baronen, — min svåger, kronprinsen af Hessen.

Jag tillstår att jag trots mina republikanska åsigter kände mig en smula upprörd af att så der sitta och dricka konjak samman med en kronprins som om vi voro jemlikar. Kronprinsen tycktes finna saken helt naturlig och bjöd på en omgång konjak med vatten till, jag skulle gerna gjort detsamma, men en inre stämma tillhviskade mig att det icke passade sig. Bonden satt så dat som om han tappat både näsa och mun. Han drog sig snart tillbaka från sällskapet, och det dröjde icke länge innan jag gjorde detsamma, ty jag kände en viss aning om att jag här på sätt och vis var som en sparf

i tranedans. Med Blixen-Finecke kunde jag umgås någorlunda som jemlike, men en kronprins... det var mig nästan för styft. Och dock märktes icke spår af högfragenhet eller nedlåtenhet i furstens hela väsende. Jag kände dock inom mig harm öfver att jag kunnat tro honom vara en simpel proffryttare. Det var emellertid hvarken första eller sista gång jag fick erfara att menniskans stånd ej står skrifvet utanpå henne. Jag behöfver väl ej tillägga att ingen af de båda svågrarne hade någon orden eller kraschan på bröstet. Sådana bära aldrig "bättre" folk i hvardagslag, ty den sanna storheten är lika blygsam som det tillkommer min ringhet.

farbror Janne.

Allvar i skämtform.

I Helsingborg har firats en stor fest i anledning af Stenbocks seger år 1710. Nog var det bra gjordt att han eller rättare de småländska getapojkarne klådde danskarne, men destovärre blef han sedan tillfångatagen af dessa och dog i fångenskap i Köpenhamn. När han ej hade småländska drängar att kommendera, så var han just ingen stor fältherre och fick obyggligt med stryk. Men det anses nu en gång för alla patriotiskt att skryta med segrarna och draga en slöja öfver nederlagen, ehuru det stympade Sverige lemnar ojäfvigt bevis på om svenskarne fått eller gifvit mest stryk. Vår historia prisar segraren vid Helsingborg, men berör med så lätt hand som möjligt den oduglige general, hvilken lät fånga sig i Tönningen som i en rättfälla. Detta kallas att skrifva historien i fosterländsk anda. Attlingarne af segraren äro naturligtvis mycket stolta öfver sin härkomst. I anledning häraf vilja vi berätta en gammal historia. Excellensen Rosenblad, känd som qvickhufvud, kom en gång på besök till Thorsjö herrgård, som då egdes af en Stenbock. Han anträffade denne i ett ram sittande framför Magnus Stenbocks porträtt, vridande händerna och fällande bittra tårar.

— Hvad fattas dig? — frågade excellensen.

— Ack, — svarade den unge grefven, — jag kan ju ej annat än gråta när jag tänker på de förfärliga lidanden denne min storo stamfader måste genomgå.

bädda latbänken åt godsegare, bankaktionärer, embetsmän och aktieegare?

Tack vare den omtanka
Hvar rikslagsgubbe bär,
Vårt ruttna statsskepps planka
Har strandat på ett skär,
Och der så fast det sitter
Som solen upp i skyn
Tills sjelfva folket gitter
Det draga upp ur dyn.

Färsing.

Följetong.

Den unge Fritz.

(Forts. fr. föreg. n:r).

Aktuarien afbröt här troligen med afsigt, ty allas blickar rigtades strax på den rodnande Rosa, som förlägen slog ned ögonen.

— Nå ja, — fortsatte han, — jag har intet att anmärka mot någon af dem. Karlstedt är en hygglig, stadgad, arbetsam man, som måhända också med tiden får ärfva något efter sin gamla tant. Den andre i ordningen är således Jeremias Braun.

Ett allmänt skratt följde.

— Jag beklagar att det icke låter sig göra. Mitt hjerta tillåter mig icke att på det sättet förbigå Braun. Han är ett oundvikligt ondt. För öfrigt anser jag honom, trots alla hans skröpligheter, för att vara en beskedlig karl. Att han är förälskad i hvarje kjortel och alltid beredd till att skänka bort hjerta och hand är ett fel, hvilket fattiga och blott med döttrar välsignade föräldrar som vi alltid borde finna förlåtligt.

— Braun skall obetingadt bidraga till den allmänna munterheten och vi kunna derföre tryggt taga honom med på köpet, ehuru han är utskriken för att vara förskräckligt tafatt och göra förtret hvar han kommer, — förklarade fru Lehnvall. — Så hafva vi ytterligare herr Sjögren. Om han också sällan spatserar förbi våra fönster, så är jag dock fullt och fast öfvertygad om att han icke skall önska sig en bättre hustru än min goda, tjocka Agatha, blott han lär rigtigt

— svarade Vilhelmina och glattade med handen sitt förkläde, — det är mera sannolikt att han kommer för att underrätta oss om den förestående långresan.

Harklandet och hostandet i förstugan fortsattes ytterligare några sekunder, derefter öppnades dörrn och grannen inträdde.

Herr Bergnehr, egare af grannhuset, var en liten oansenlig karl, vid nästan femtio års ålder, med pussiga, obehagliga ansigtsdrag; icke desto mindre förrådde hela hans uppträdande att han sjelf hyste så höga tankar som tänkas kan om sina personliga yttre företräden. De flesta menniskor svärma för egenskaper, som de icke äro i besittning af; så var också fallet med Bergnehr, som hade en afgjord förkärlek för allt stort. Oafsedt en stark grå schattering hade hans mustacher kunnat pryda en grenadierkorporal, under det att den väldiga käppen i hans hand liknade en tamburmajors staf. Nästan ännu mera vanstälde honom hans alltför stora kläder, i hvilka han tog sig ut som på sin tid David i Goliats rustning.

Vi veta redan att Bergnehr var en girigbuk af värsta slaget och vilja blott tillägga att ehuru han redan var ganska förmögen och dertill ungkarl, så sökte han dock genom det skamligaste ocker öka sin rikedom. Naturligtvis var hans rykte till följd deraf just icke det bästa.

— Ack, detta förskräckliga tobaksqvalm, — stönade den lille sedan han tagit plats på soffan, — här kan ju knappast en häst draga andan. Min bäste herr granne, hur kan denna så obehagliga och dessutom så kostsamma last bereda er nögot nöje? Och detta dertill i dessa knappa penningtider... hvad säger jag, pengar har blifvit en sann sällsynthet.

Ehuru han viste med sig sjelf att han icke rökte dyrare tobak än Kockums knaster till en krona skålpundet, så stälde dock aktuarien pipan ifrån sig, hvilket nästan till tårar rörde hans hustru, som viste huru mycket detta kostade på honom.

— Reser ni i dag eller först i morgon, hr granne? — frågade hon elakt.

— Jag reser alls icke, — smålog Bergnehr. — Gäldenären har bekänt kort och derigenom lyckligtvis besparat mig den ansträngande och i synnerhet dyra resan. Som god granne gläder ni er helt visst deröfver, fru Lehnvall.

Den stackars aktuarskan skulle kunnat gråta af harm; nu kunde det ju icke vraktjata att hålla girigbuken med på den lilla

Han höll upp för att njuta af sina åhörares förvåning, men till hans stora harm antydde intet i deras ansigten att denna underrättelse på något sätt upprörde dem. De viste ju båda att han i öfver tjugo år umgåtts med denna samma plan, hvarmed han dock hittills icke haft någon lycka, emedan han sökt sin blifvande maka bland unga och vackra flickor och ingen sådan velat hafva en man, som liknade en tomtegubbe och var illa utskriken som girigbuk och ockrare.

— Det har redan ofta varit er sagt, hr granne, — anmärkte Vilhelmina.

— Bah, det har hittills endast varit mitt skämt, fru Lehnvall, — bedyrade den lille, — men nu är det mitt rena, djupa, heliga allvar. Tvifla ni måhända på att jag skall blifva den ömmaste, kärlekfullaste, med ett ord den ädlaste och bäste man i verlden?

— Nej, visst icke, — försäkrade fru aktuarskan med en naturlig omtänksamhet och fruktan för att stöta inteckningsmannen, samt ansåg sig för ytterligare säkerhets skull böra tillägga: — En så frisk, rörlig och förmögen man som ni växer icke på träd och kan välja bland halfva verldens unga flickor.

Ockraren krånade sig och smålog som en fyrtioårig kokett vid mottagande af en kärleksförklaring.

— Nå ja, ung nog är man ju i sjelfva verket ännu, — instämde han med den honom egendomliga blygsamheten. — När en man är fyrtionio år och elfva månader gammal, så har han först uppnått lifvets blomstringstid.

— Hvem är den lyckliga, på hvilken ert val fallit? — frågade Lehnvall och vexlade en ironisk blick med sin hustru. — Hell säkert en både förnäm och rik dam.

— Den gången skåt ni bom, hr aktuarie, — triumferade den lille. — Jag har icke lust att skaffa mig på halsen en medeldocka som med sina förryckta anspråk vänder upp och ned på mitt hus och slutligen bringar mig till tiggarstafven! O nej, jag föredrager en vacker, mild, hjertansgod, oskyldig, sund och huslig ung flicka. Är jag icke i sjelfva verket en ovanligt anspråkslös tvare?

Aktuarien och hans hustru trodde knappt sina egna öron.

— Tänker ni icke på pengar? — [illegible] Lehnvall under det Vilhelmina [illegible] skakade på hufvudet.

— Bah, den [illegible] skrattade Bergnehr. — Men det [illegible] bättre. Åren I tattade på sin? — Kan

— Hvad fattas dig? — frågade excellensen.

— Ack, — svarade den unge grefven, — jag kan ju ej annat än gråta när jag tänker på de förfärliga lidanden denne min store stamfader måste genomgå.

— Lugna dig! — sade Rosenhjelm ironiskt. — Han hade mera skäl att gråta *det han kunde se dig.*

* * *

Insändt från Fårs härad i mars 1888.

Här om dagen hade några glada fyrar i en by, hvilken vi kunna kalla X., för att ej stöta någon för pannan, samlat sig på hotellet . . . man har nu hoteller till och med i bondbyar, ett glädjande bevis på att upplysningen stiger . . . i afsigt att styrka kropp och själ med en liten todde. Naturligtvis dryftade man dagens frågor. En lifvad lax föreslog att man borde bilda ett bolag för anläggande af en fabrik, hvarpå skulle i stor skala bedrifvas tillverkningen af svältremmar, hvilka under nuvarande förhållanden böra få strykande afgång. Det antogs som gifvet att gubben Bildt och konsorter skola med nöje tillstyrka patent på en så nyttig uppfinning, emedan derigenom än bättre Sverige skulle kunna bevaras åt svenskarne och man skulle förekomma amerikafeber, bankrutter, kassabalanser o. s. v. Medels en dylik tingest skulle arbetarne och andra fattiga menniskor såväl i städerna som på landsbygden kunna liksom björnen sammandraga magen till ett obetydligt klot i händelse den skulle göra sig upprorisk vid tanken på de lakulliska sexor å 15 till 20 kronor och deröfver pr näsa, som ofta af våra styrpinnar alätas. En dylik fabriksanläggning har dock såsom allt i verlden äfven sin motsida. Det är nemligen att frukta för att vissa herrars gyllene kalf ej komme att tillväxa så frodigt som hittills, om arbetaren kunde lefva af luft och liksom salig Adam kunde gå naken eller på sin höjd med ett "löf" skyla sin nakenhet. Emedan nu hvarje sådant förslag är outförbart så länge vi ej blifvit luftmenniskor, kan det dock lätteligen hända att statsvagnen köres så långt ut i den dy, der den redan sitter mer än till hälften fast, att vi måste taga exempel af Hellichius i Kristianstad eller någon annan af våra prisade oldfäder, som gjort uppror mot den bestående samhällsordningen, afskudda det allt för tunga oket och knyta till för pungen när skattekräfvaren kommer. Eller, om vi anse detta allt för farligt, så blir det väl bäst att vi utvandra till ett land, der man ej fördyrar den fattiges brödkaka för att göra den rike ännu rikare. Hvem skall då betala till, hvem skall då

kommer, — förklarade fru Lehnvall. — Så hafva vi ytterligare herr Sjögren. Om han också sällan spatserar förbi våra fönster, så är jag dock fullt och fast öfvertygad om att han icke skall önska sig en bättre hustru än min goda, tjocka Agatha, blott han lär rigtigt att känna hon-

Agatha smålog som om hon redan hade förlofningsringen på fingret.

— *Oaktadt hans fördelaktiga yttre, så är Sjögren icke högt anskrifven hos mig, emedan han tyckes mig besitta en allt för stor portion stolthet, ja, rent ut sagdt, något uppblåst, men min smak är ju icke den afgörande,* — fortsatte gubben Lehnvall. — Om han råkar i goda händer, så kan han måhända blifva en ganska passabel äkta man.

— Det torde vara utom allt tvifvel, — inföll den äldsta dottern lifligt.

— Huru är det med herr Bergnehr? — frågade barnet. — Skall han också bjudas?

Far och mor betraktade hvarandra förbluffade; slutligen utbrast aktuarien:

— Ja, kära Mina, du har alldeles glömt att taga vår granne med i räkningen. Nu torde ditt kostnadsförslag icke hålla streck, ty då Bergnehr lefver fritt, så förtär han minst för fem kronor. Och under alla omständigheter kunna vi icke undgå att bjuda honom med, ty i motsatt fall är han i stånd till att uppsäga sin inteckning i vårt hus. Destovärre äro vi i hög grad beroende af denne girigbuk.

— Gör mig dock icke onödigtvis förskräckt, — svarade hustrun. — Jag erinrar mig med säkerhet att Bergnehr för någon tid sedan meddelat mig att han i dessa dagar ämnar företaga en längre resa.

— Det är ju en sann lycka! — utbrast Helena muntert och alla de andra instämde.

I detta ögonblick hörde man i förstugan fotsteg och återupprepade hostningar.

— När man talar om pocker, så brukar han icke vara långt borta, — hviskade fru aktuarskan häpen, under det de tre flickorna som en liten fårflock flydde in i angränsande rum, hvars dörr de slöto efter sig.

— Alltid kallt blod och en varm tröja, min gumma lilla, — tröstade Lehnvall. — Jag hoppas att Bergnehr kommer för att meddela oss att han låter inteckningen blifva stående ännu i flera år. Under alla omständigheter måste vi icke låta honom märka annat än att han är välkommen och söka att fortfarande stå i godt förhållande till honom.

— Att hans ärende är att bringa oss en glad underrättelse betviflar jag i högsta grad,

derigenom lyckligtvis besparat mig den ansträngande och i synnerhet dyra resan. Som god granne gläder ni er helt visst deröfver, fru Lehnvall.

Den stackars aktuarskan skulle kunnat gråta af harm; nu kunde det ju icke uraktlåtas att ogilla girigbuken med på den lilla tillställningen. Innan hon beslutade sig till att företaga detta påkostande steg, måste hon dock hafva säkerhet för att han ville låta sina i deras hus intecknade penningar blifva stående. Om han ämnade uppsäga sin inteckning, så var det alls intet skäl till att fortfarande krusa för honom och umgås med blodsugaren så försigtigt och varsamt som om han var af glas. Hon trodde sig göra sin man en tjenst med att få denna angelägenhet ordnad. Dessutom såg Bergnehr i dag mindre surmulen ut än vanligt och det måste man söka draga fördel af. Utan att länge uppskjuta dermed frågade hon honom om hvad hans mening var med inteckningen.

— Hm! — förmenade Bergnehr, gravitetiskt skakande hufvudet och med detta de yfviga korporalsmustacherna, — den beror af åtskilliga omständigheter. Det var verkligen alltför generöst, jag kan gerna säga lättsinnigt af mig att låna er dessa penningar mot lumpna sex procent och låta dem förblifva stående. Oss emellan sagdt, så hade jag med största lätthet i verlden kunnat förtjena hundrade procent på dem. Men hvad gör icke en så godmodig och oegennyttig hedersknyffel som jag för att kunna göra goda grannar en tjenst.

Lehnvall och hans hustru tillkastade hvarandra ångestfulla blickar, ty denna början lofvade ingalunda något godt. Bergnehrs fras om hans godmodighet och oegennytta gjorde på dem alls intet intryck, ty båda viste mycket väl att han en gång lånat dem penningarna i hopp om att med tiden slå hela huset under sig för en spottstyfver.

— Att under nuvarande förhållanden på en egendom, som i sjelfva verket icke är värd så mycket, få låna en så stor summa torde vara alldeles omöjligt, — slutade grannen med en lömsk sidoblick på de båda förskräckta makarna.

— Det tror jag destovärre också, — suckade den arme aktuarien.

— Nå, var icke så orolig för den sakens skull, — fortfor den lille nöjd med den ängslan hans ord förorsakat. — Jag är öfvertygad om att vi det oaktadt öfverraskande lätt och hastigt skola komma öfverens med hvarandra. Först ville jag dock i all förtrolighet och mot ert löfte om tystlåtenhet meddela er en stor hemlighet . . . jag ämnar gifta mig!

sina egna öron.

— *Tänker ni icke på pengar? — frågade Lehnvall under det Vilhelmina nioistroget skakade på hufvudet.*

— *Bah, dem bryr jag mig icke om* — skrattade Bergnehr. — Men det blir väl bättre. Ären I fattade på allt? Kan jag verkligen för eder yppa hela den förvånande sanningen?

— Gerna det, — lydde svaret.

— Nå väl, så hören mig då och blifven mera förvånade än någonsin i hela ert lif. Jag, Bergnehr, som lefver af mina räntor, önskar blifva er svärson och gifta mig med en af edra döttrar? I så fall, men också endast i detta, kan mitt kapital blifva stående i ert hus och detta till och med som hittills till sex procent.

Hvarken aktuarien eller hans hustru förmådde i sin gränslösa förvåning och öfverraskning få fram ett enda ord. Visserligen var det första gång någon begärde en af deras döttrars hand och Bergnehrs anbud var således på sätt och vis smickrande, men redan efter några sekunders eftertanke kände båda afsky för en sådan svärson. Deras förträffliga, blomstrande unga flickor och denna karrakatyr af en man, denne gamle girigbuk och blodsugare! Deras döttrar voro dem alltför kära för att de skulle vilja se någon af dem föra en eländig tillvaro vid denne mammonträls sida. De tordes dock icke medelst ett bestämdt afslag bringa honom i harnesk; de måste således manövrera försigtigt.

(Forts.)

Breflådn.

"Gamla nyheter" äro ej lämpliga att införa och icke är det värdt att röra upp i den smö, som fallit för flera år sedan. Vi ha nog af den nya för i år.

Resande, Klippan. Af allt för enskild och obetydlig beskaffenhet för att införas.

P. B., Risebergs. Om en fanjunkare når han är ute i verlden för att roa sig låter skälla sig baroms så är detta ett nöje, hvilket säkerligen kostar honom sjelf mest och dessutom stämplar honom som narr. Historien är för gammal att nu röra upp i.

"Dumbom". Kan ni ej begripa att duschen gäller båda parterna?

Tolånga. Låt snart höra af er.

Ansvarig utgifvare: J. S. Anderberg.

Malmö, 1888. Joe Damms boktryckeri.